

Ulike former for vern ifølge Kulturminneloven av 1978

Automatisk fredet: Innebærer at kulturminner er fredet direkte i lovteksten (legalfredet), i motsetning til ved fredning der særskilt vedtak er nødvendig. Gjelder alle kulturminner som er fra før år 1537 (bygninger, boplasser, veifar, bautasteder, gravhauger m.m.) De har etter loven en sikringsone på 5 meter rundt det fredede objekt. Skipsfunn som er eldre enn 100 år fra skipets, utstyrets, eller lastens produksjonsår, er automatisk vernet etter kulturminneloven § 14. I Randaberg er det 165 automatisk fredete enkeltminner.

Vedtaksfredet: Et nyere etter-reformatorsk kulturminne som er fredet ved vedtak etter bestemmelsene i kulturminneloven § 15 (byggverk og anlegg mm). Rundt et vedtaksfredet kulturminne kan man etter bestemmelsene i kulturminneloven § 19 frede et område for å beskytte virkningen av det fredede enkeltobjektet. I Randaberg er kun Tungenes fyr med både bygninger og område fredet (kart 2).

Forskriftsfredet: Fredning av statens bygninger og anlegg kan skje ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a. jfr § 15. Før fredning kan iverksettes, skal eieren (statlig organ) komme med uttalelse til forslag om fredning. Det er ingen kulturminner med slikt vern i Randaberg pr desember 2017.

Midlertidig fredet Midlertidig fredning kan vedtas som straksvedtak dersom et kulturminne er truet eller utsatt for fare, eller dersom man vil evaluere kulturminnet med tanke på permanent fredning Det er ingen kulturminner med slikt vern i Randaberg pr desember 2017.

Vernet etter Plan- og bygningsloven (PBL): I gjeldende plan- og bygningslov vil det si at kulturminnet- eller miljøet reguleres til hensynssone C (erstatte regulering til spesialområde bevaring i tidligere plan- og bygningslov). Vern gjennom reguleringsplanen er kommunens fremste mulighet til å beskytte verneverdige kulturminner- og miljøer.

Kommunalt verneverdig: Kulturminner som er politisk vedtatt i kommunen. Henvist til i liste eller som enkeltobjekt. Hjemlet i PBL § 11-8, 11-9. Det er ingen slike kulturminner i Randaberg med en slik status pr desember 2017.

Kommunalt listeført: Kommunalt verneverdige kulturminner eller kulturmiljøer som er på en politisk vedtatt liste over verneverdige kulturminner. Både kulturminner som er formelt vernet (ved lov eller forskrift) og kulturminner uten formelt vern kan være listeførte. Kommunedelplan for kulturminner for Randaberg kommune få status som en slik liste når planen er endelig vedtatt.

Listeført kirke: Kirker bygget før 1537 og erklært stående kirker fra 1537- 1650 er automatisk fredet. Alle de rundt 300 kirkene oppført mellom 1650 og 1850 betraktes som verneverdige og er derfor listeførte. Dette gjelder Randaberg kirke. Rundskriv T-3/2000 fastsetter forvaltnings- og saksbehandlingsrutiner for forholdet mellom kirkelig myndighet og Riksantikvaren.

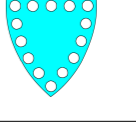
Statlig listeført: I denne kategorien er det bygninger og anlegg som er gitt verneklasse 2 i det landsomfattende prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer. Disse kulturminnene er vurdert ikke å ha nasjonal verdi, og ved salg anbefales det at disse kulturminnene reguleres til hensynssone. Det er ingen slike kulturminner i Randaberg pr desember 2017.

Uavklart: Kulturminnets vernestatus er uavklart, og krever avklaring. Vernestatusen benyttes gjerne ved løsumn av arkeologiske gjenstander. Videre undersøkelser er nødvendige for en endelig avklaring av vernestatus.

Opphevet fredning: Vedtaks- eller forskriftsfredete kulturminner hvor fredningen er blitt opphevet for eksempel fordi fredningsverdiene er bortfalt. Det er ingen slike kulturminner i Randaberg pr desember 2017.

Fjernet (aut. Fredet): Hele kulturminnet er fjernet, enten dispensert for og fjernet, eller helt fjernet som følge av naturlig ødeleggelse eller hærverk. Selv om kulturminnet er borte, er det viktig for både forvaltning og forskning å vite at det har vært kulturminner på stedet, derfor beholdes registreringene og kartmarkeringene. Gjelder 29 enkeltminner i Randaberg. I disse områdene er det et stort potensial for ytterligere automatisk freda kulturminner i form av aktivitets-/ bosetningsspor fra forhistorisk tid, som kan være bevart.

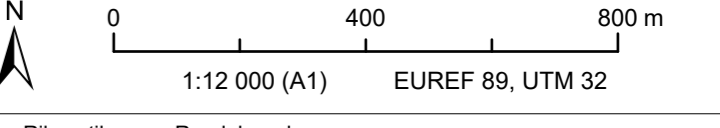
Ikke fredet: Kulturminnet innehar ikke noe formelt vern, men er lagt inn i Askeladden på grunn av kulturhistorisk interesse og at kulturminnet kan ha interesse for kulturminneforvaltningen. Kulturminnet kan også være vernet i medhold av plan- og bygningsloven. Gjelder åtte enkeltminner i Randaberg.

Randaberg kommune
Kulturminner i Randaberg

Kart 2. Fortidsminner

<p>Automatisk fredet</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bergkunst ■ Bolig/Bosetning ▲ Fiske ◆ Gravminne ◆ Tro/tradisjon ◆ Landbruk ★ Religion ★ Uspesifisert <p>Ikke fredet</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Gravminne ★ Uspesifisert 	<p>Uavklart</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Bolig/bosetning ▲ Fiske ◆ Gravminne ◆ Håndtelt/tradisjon ◆ Industriproduksjon ◆ Landbruk ★ Uspesifisert <p>Fjernet</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Bolig/bosetning ▲ Fiske ◆ Gravminne ◆ Landbruk
---	--

0 400 800 m
1:12 000 (A1) EUREF 89, UTM 32

Ytterligere informasjon om kulturminner i Randaberg finnes på kartportalene Kulturminnesøk (www.kulturminnesok.no) og Temakart Rogaland (<https://www.temakart-rogaland.no>)

Dataskjema: Riksantikvaren, Randaberg kommune
Kartgrunnlag: N20 Statens kartverk / Geodata AS

Dato: 15.02.2019 Sign.: A.M. Ousdal/J.K. Ramsrud